Adaus la numĕrul 242 al „Dreptății“.

FOAIA DE DUMINECĂ
A ĐIARULUI „DREPTATEA“.

Nrul 45. | Timișoara, in 5 (17) Noemvre 1894. | Anul I.

Impĕratul mort și impĕratul nou al Rusiei.

In numĕrul acesta dăm icoanele bine nimerite ale repausatului impĕrat al Rusiei Alexandru al III-lea și cea a noului impĕr. Nicolae al II-lea.

Impĕratul Rusiei Alexandru al III-lea Alexandrovici s'a născut la 10 Martie n. anul 1845. Dênsul a fost al doilea fiiu al impĕratului Alexandru al II-lea. După moartea fratelui sĕu Nicolae, intêmplată la 24 Aprile 1865 in Nizza, el e proclamat de moștenitoriu al tronului. La 9 Noemvre 1866 se logodește cu mireasa decedatului sĕu frate, principesa Dagmar din Danemarca, fiica regelui Christian al IX. Ca principe se părea că dênsul urmând odată pe tronul tatălui sĕu, se va pune in fruntea partidelor fanaticenaționale cu ajutoriul cărora va guverna. In decursul rĕsboiului franco-teutonic din anii 1870 și 1871 pe când intreaga curte a tatălui sĕu simpatisa pentru Germania, moștenitoriul și curtea sa au luat partida nefericitei Francie. Revolta comunei in Francia, agitațiunile și atentatele nihiliștilor in Rusia au produs in vederile sale o radicală schimbare. După uciderea tatălui sĕu prin bomba nihiliștilor, intêmplată la 13 Martie 1881, el ocupă tronul imperiului rusesc.

Manifestul ce l'a edat cu ocasiunea suirei pe tron, cât și cel din 11 Maiu 1881 accentuează și preamărește puterea absolutistă.

Din causa multelor incercări de atentate, tradiționalul act de incoronare s'a putut sĕvêrși abia numai la 27 Maiu 1883. Impĕratul a căutat se facă ordine in administrația internă, delăturând prin aspre ordinațiuni toate abusurile și inșelătoriile amploiaților, ear in acelaș timp se nisuește a face economii in toate ramurile administrațiunei de stat.

Intrevederea impĕratului Alexandru din 15 Septemvre 1884 cu impĕratul Wilhelm și Francisc Iosif in Skierniewice, și visita ce acesta a făcut-o impĕratului Francisc Iosif in orășelul din Moravia, Kremsier, la 25 August 1885, lăsau sĕ se intrevadă, că aceste 3 puteri

† Alexandru III.

Nicolae II.

vor merge mână in mână in politica esternă. Crisa bulgară din anii 1885 și 1886 insĕ nu confirmà această vedere.

In Asia a făcut politica rusească sub impĕratul Alexandru mari progrese.

Miraculoasa scăpare a țarului de atentatul urzit contra lui prin deraliarea trenului la Borki in 29 Oct. 1888 este cunoscută.

Din căsĕtoria țarului urmată la 9 Noemvre 1866 cu Maria Feodorowna (numită inainte Maria Sofia Friederica Dagmar) a născut 3 fii și 2 fiice: actualul moștenitoriu de tron Nicolae s'a născut la 18 Maiu 1868. George in 1871, Xenia 1875, Mihaiu 1878 și Olga 1882.

Vestea despre trista stare a țarului nicăiri nu a produs impresiune atât de dureroasă ca in publicul din Moscva.

Fapt adevĕrat e, că de la moartea țarului Petru cel Mare incă nu a șeđut pe tronul țarilor nici un bărbat din casa Holstein-Gottorp-Romanov, care sĕ fi dus cu sine pe tron atât de multe calități morale frumoase și esperință atât de bogată, pre cum a adus Alexandru al III-lea, care intrunia in sine energia moșului sĕu cu umanul mod de gândire al tatălui sĕu; ear ceea ce se negligase in educațiunea sa din juneță, i-a suplinit'o pe deplin școala esperinței.

Curățenia vieței sale private e prima calitate care-l deosebește aproape de toți antecesorii lui, ear seriositatea morală isvorită din o astfeliu de viață neprihănită e in aceeaș mĕsură esclusivul sĕu merit personal ca și destoinicia sa de beliduce și conștiențiositatea de care a dat destule doveđi in timpul cât dat i-a fost de provedință sĕ conducă sub esclusiva responsabilitate a sa propriă destinele nemărginitului imperiu moscovit.

Noul impĕrat al Rusiei Nicolae al II-lea este un bărbat de 26 ani, intreg și plin de putere. Se crede că in 26 Noemvre se va cununa cu princesa Alix. Urmând tatălui sĕu pre tronul Rusiei, noul impĕrat a făgăduit că va fi omul păcii și al dreptății.

Din intêmplările de preste sěptěmână.

Timișoara, in 17 Noemvre 1894.

(Dieta din Budapesta. Adunarea grăniţerilor de la Biserica-albă. Procesul Românilor. Fiul lui Kossuth. Pregătiri la imormêntarea ţarului Rusiei). In 12 Noemvre s'au inceput eară in Pesta şedinţele dietei. Lucrul cel dintâiu a fost, că s'au apucat deputaţii a cerne planul de preliminariu al venitelor şi al cheltuielilor ţěrii pe anul viitoriu. Deputaţii din oposiţiă spun şi arată in vorbirile lor, că acel preliminariu sau buget nu este adevěrat, ci este greşit şi fără temeiu bun, deci nici nu-l primesc, pentru că ei nu au incredere in stăpânirea de aḑi.

Unii mai cu minţi dintre deputaţi au arětat că starea economilor şi a economiei din ţară este tare tristă. Şi dacă această stare se slăbeşte şi mai departe, apoi se slăbeşte şi statul intreg.

De la 1867 incoace de abia acuma se incepe a se vorbí in dieta ţěrii cevaş mai cu inimă şi mai cu căldură pentru interesele economiei.

Se pricepe că deputaţii guvernamentali spriginesc lucrurile stăpânirii, care acum la strimtoare făgădueşte marea şi sarea. Insě păţania ne-a invěţat că maioritatea primeşte bugetul şi ţara rěmâne mai bogată cu vr'o câteva făgăduieli goale ministeriali, până vom da odată cu nasul de părete. —

Comunitatea de avere a grăniţerilor fostului regiment grăniţeresc numěru 14 a ţinut mai de unăḑi in Biserica-albă adunarea sa generală. Aici a fost vorba despre multe toate numai despre Români nu. Aceasta-i mare minune şi mare nedreptate. De acea comunitate de avere se ţin o mulţime de Români fosti grăniţeri. De ce insě nu este acolo nici vorbă de Români, nici de bine, nici de rěu? Respundă cei ce sunt datori cu rěspuns poporului bun şi răbdători. Ajungă cu stoarcerile şi cu nedreptăţile de pân acum. —

Poliţia din Şighişoara (Ardeal) a osêndit pe invěţětoriul de la şcoala română de acolo Patriciu Pintea la trei ḑile ariştă pentru că a purtat un brêu cu tricolor românesc. Această sentenţă s'a intărit şi invěţětoriul a suferit pedeapsa. —

Ferenţ, fiiul cel mai mare al lui Kossuth âmblă prin ţară intre unguri şi îi indeamnă prin adunări şi prin vorbiri se lucre cu toţii şi din toate puterile ca Ungaria sě se rupă de către Austria. Coconul Ferenţ nu-i nici cetăţan, nici alegătoriu, nici plăteşte dare in ţară şi totuş face atâta resmeriţă contra legilor şi contra impěrăţiei de acum. Pandurii, gendarii, procurorii, toţi cei mari şi infricoşaţi insě tac şi nici un fir de pěr din cap nu-i strimbă. Ce dreptate este oare aceasta? —

Pentru imormêntarea impěratului Rusiei Alexandru III-lea in Petrupole se fac cele mai urieşe pregătiri. Imormêntarea se va ţiné in 20 Noemvre n. a. c. Toţi domnitorii vor fi representaţi. Ferdinand, moştenitoriul de tron al României a plecat incă in 16 Noemvre n. a. c. şi va sosí in 19 Noemvre in Petrupole.

Din legile ţěrii.

Legea despre economia şi poliţia de câmp.

Capul X.

Transgresiuni şi pedepse.

(Continuare.)

§. 95. Transgresiune comite şi se poate pedepsi până la o sută corone mulctă in bani acela:

a) care adună fără indreptăţire iarbă, material de gunoit sau de ars de pe agrul, livadia, păşunatul, grădina, pomëria sau din via altuia;

b) care păşunează cu vitele fără a le supraveghia;

c) care păşunează fără slobozeniă cu ciurde, turme sau cu herghelii pe locurile de păşunat comune sau comunale şi pe astfel de hotarě sau părţi de hotarě, unde s'a primit sistemul economiei cu ogor;

d) care impedecă fără indreptăţire culegerea de frunze spre scopul prăsirii de mětasă de pe frăgarii (morus alba) din drumurile publice, depre locurile sau stradele publice, sau prin inficiarea frunzelor le face nefolosivere spre scopurile prăsirii de mětasă;

e) care foloseşte fără indreptăţire uneltele economiei de câmp lăsate in câmp;

f) care păşeşte fără indreptăţire pe teritoriu străin sau îşi face fără drept trecătoare preste acel teritoriu şi nu se depărtează de acolo nici la provocarea respectivului, intru cât n'a comis fapta ce se judecă după dispoziţiunile paragrafului 421 al codicelui criminal;

g) care din negrige lasă ca animalele se meargă pe pămênturile cultivate ale altuia sau care foloseşte drum de câmp oprit;

h) care fără indreptăţire prevarică in câmp şi in vii adunând spice remase şi struguri uitaţi;

i) care fără indreptăţire cară gunoiu, oase, animale moarte, petri, ţigle şi lăpădături sau le ingroapă acolo, sau care sapă groapă, albeşte pânză, uscă haine sau murează şi uscă cânepă pe pămêntul altuia;

k) care pe lângă toată indrumarea autorităţii nu estirpează in timpul statorit animalele stricăcioase respective plantele păgubitoare;

l) care contra poruncii autorităţii nu ingrădeşte gropile de năsip, de lut, de peatră, de var şi alte gropi sau fântânile;

m) care fără lipsă neincungiurată lasă fără supraveghiare animalele concreḑute lui;

n) care fără indreptăţire deschide ingrăditurile destinate pentru inchiderea drumurilor sau a pămênturilor ingrădite, şrompaiele, porţile şi alte asemeni construcţiuni;

o) care nimiceşte paserile folositoare, cuiburile şi ouěle lor, ia puii lor sau fără slobozenia autorităţii ii aduc in circulaţiune;

p) care aflând că stupurile de albine sunt putrede nu le nimiceşte fără intârḑiare;

r) care ştiind că pe teritoriul sěu propriu este ori ce animal crepat nu-l ingroapă sau scoate fără indreptăţire animal crepat ingropat de pe vr'un teritoriu.

In casurile a, e, f, g, h, i şi n, proce-

FOIŞOARA.

Doine din Bănat.

— Culese din Lipova. —

Când eram la mama mea
Eram pui de rîndunia
Şi dragă cui mě vedea;
De când sunt la mama lui
Nici îs pasěre, nici pui
Nici îs dragă niměnui.

Vine dorul despre seară,
Despre ḑori el vine iară,
Şi-mi grăeşte şi mě intreabă
De ce sunt cu faţa slabă?
Eu ḑic dorului cu jale
Că iubesc fără de cale.
Eu ḑic dorului plângênd
Că iubesc fără de rênd,
Dorul rîde şi se duce
Bată-mi-l'ar sfânta cruce.

Mě dusei pe vale 'n jos
Se-mi aleg fecior frumos,
Amar de alesul meu,
Că alesem, Doamne, eu
Răděcina poamelor
Urgia sătenilor,
Răděcina florilor
Urgia feciorilor.

—

Frunză verde sus la vie
Cine şti' ce-mi place mie?
Měru roş şi pădureţ,
Badea 'nalt şi albineţ,
Că păşeşte cătăneşte
Şi vorbeşte voiniceşte.

„Doina". *Iuliu Tuducescu.*

Moşul Adam şi baba Eva.

După ce Dumneḑeu a făcut lumea şi toate câte sunt in ceriu şi pre pămênt, in ḑiua a 6-a mai pre urmă a făcut pre om; trupul lui adecă l'au făcut din pămênt, iar sufletul i-l'a dăruit Dumneḑeu cu suflarea sa. Şi a věḑut Dḑeu drăguţul de el, că nu e bine se fie omul singur şi i-a dăruit lui muere — pre Eva. După acea Dḑeu a voit se cerce credinţa lor, i-au pus adecă in raiu şi le-au dat poruncă ca din toţi pomii raiului se mânânce numai din unul nu, că dacă vor mânca din acela cu moarte vor murí. Strămoşii noştri insě nu ţinură porunca aceasta, ci fiind inşelaţi de diavolul in forma şerpelui, mâncară din rodul pomului oprit, şi fǎcênd aceasta au călcat porunca lui Dumneḑeu. Dumneḑeu apoi s'a mâniat pre ei şi i-au scos din raiu şi i-au pedepsit aspru ḑicêndu-le ca intru sudoarea feţei lor se-şi agonisească pânea cea de toate ḑilele. Dar nu mult după acea Dḑeu intru multă bunătatea sa s'a milostivit spre strămoşii noştri, věḑêndu-i că mult se năcăjesc ca sě-şi căştige hrana trebuincioasă pentru susţinerea vieţei şi le-a ḑis: „De aḑi inainte voi se araţi o brazdă de pămênt dar numai o brazdă, se o sămănaţi cu grâu curat şi când se va coace grâul, din el faceţi pâne şi vě hrăniţi!" Şi mi se puse moşul Adam şi cu baba Eva, şi arară o brazdă de pămênt cum le-a ḑis Dḑeu şi o sămănară cu grâu curat şi o grăpară, şi resări grâul meu frumos frumoşel şi creştea de era minune, veḑi bine era cu voia şi cu darul lui Dḑeu şi in câteva sěptěmâni fu grâul crescut de ajuns, şi era, mě rog Dvoastre, paiul tot spice de jos până sus şi erau spicele mari ca tuleii de cucuruz şi incărcate cu grăunţe mari şi frumoase.

dura se pornesçe la propunerea părţii păgubite, in casurile b, c, d, k, l, m, o, p și r, procedura se pornește din oficiu.

§. 96. Dacă păzitoriul de câmp dimis sau care iasă din slușbă și nu respectează paragraful 78 al acestei legi, ca numai de cât o ḑi inainte de ieșirea din slușbă se dee in samă antistiei comunale atestatul sĕu despre depunerea jurămêntului, comite transgresiune și se poate pedepsi cu gloabă de bani până la suma de o sută de corone.

(Va urma).

Cronică.

Metropolitul Blașului. In foile din Pesta cetim știrea, că intărirea Ilustrităţii Sale a Episcopului Lugoșului Dr Victor Mihalyi de Apșa, de Archiepiscop și Metropolit al Românilor greco-catolici, este faptă implinită și acum se așteaptă numai publicarea in foaia oficială a guvernului ţĕrii.

Românii din Torontal. Din rapoartele sosite despre starea destrăbalată a Românilor din **Checia-română**, estragem de astădată pre scurt următoarele jalbe mai de frunte: Starea politică este destul de slabă, pentru că poporul numai conducătoriu nu are in frunte, de și ar avé mare lipsă de un cap luminat, cu rĕvnă la luptă dreaptă și cu inimă pentru durerile și lipsele poporului. Insĕ starea bisericească-școlară de mai mulţi ani incoace este și mai rea și mai stricăcioasă. Veneratul consistoriu din Arad este invoit cu ușorarea sorţii poporului credincios, insĕ nime nu i-a adus aceasta la cunoștinţă. Parochul numai tot cerne la făină, dar de frămêntat nu vré se știe nimica. El este ingrigit numai pentru interesele sale. Biserica se ruinează, invĕţătorii harnici sunt prigoniţi, poporul este invrăjbit prin intrigi, sĕrăcește și despereazǎ. Ura, resbunarea, intriga și egoismul domnesc aici intru toate și pentru acea el este neiubit și nu veḑut bucuros. Poporul geme greu vĕḑêndu-se părăsit de toţi și lipsit din toate părţile. Străinii rîd și se bucură. Până când se meargă tot așa? Sau doară Checia e dată pradă? Așteptăm rênduială bună și tare de la ven. consistoriu, până când nu ieșim cu toate pe faţă. — i. i.

Nici in temniţă n'au pace. „Budapesti Hirlap" primește din Vaţ știrea, că condamnaţilor li-s'a trimis in plicuri ḑiare din România și fiind că directorul temniţei n'are dreptul se deschidă epistolele, s'a recuirat poliţia, pentru a constata că ḑiarele ce au primit iubiţii nostri intemniţaţi sunt oprite. Și admiţênd că acele ḑiare in adevĕr sunt oprite, prin ce se periclitează statul, când ḑiarele oprite sunt cetite de Români ţinuţi in temniţă?

Românii din Dergea și școala de stat. Se scrie din Dergea, că inspectorul maghiar de școale din Deșiu, insoţit de protopretorul cercual s'au presentat la 8 Octomvre n. in aceea comună și convocând representanţa comunală și pe cea bisericească gr.-cat., li-a propus se-și dee invoirea și spriginul pentru infiinţarea și susţinerea unei școale de stat. Intre altele protopretorul a propus, ca in scopul acesta comuna se arunce o dare de 5% după 1 fl. și se contribue cu 12 fl. la fondul regnicolar. Bravul protopop gr.-cat. Ioan Hăţĕgan se scoală și declară, că după ce Românii au școala lor confesională, nu simt necesitate de școală de stat și prin urmare nu vor contribuí cu nimic la infiinţarea aceleia. Dacă stăpânirea vrea se facă școală de stat, se o facă pe spesele sale. La aceste protopretorul se infurie ca un turbat și incepe a injura preoţimea română, că agită și turbură poporul, că e dușmană Maghiarilor, că gravitează in afară etc. După ce și-a mai potolit furia, se apucă și ia protocol. Punêndu-se apoi propunerea la vot, a fost respinsă cu mare majoritate, după ce toţi membrii români ai representanţei comunale au votat contra. Numai 2 jidani și 2 Armeni au votat pentru propunere. Veḑênd, că nu a isbutit cu planul sĕu, protopretorul părăsește comuna intre injurături cocișești și ameninţări, că va inchide școala confesională. Felicităm pe bravii Români din Dergea și in prima linie pe vrednicul protopop pentru atitudinea lor deamnă și bărbătească.

Un cioban brav Român! Ieri a veṇit in redacţia noastră ciobanul George Cărtan din Opra-Cârţișoara, un ţeran in haine sărăcești cu opinci rupte, chiar slab imbrăcat, și ni-a impărtășit, că vine din cale depărtată, de la iubiţii nostri intemniţaţi din Vaţ! El cetește și știe tot ce se petrece in lumea românească, și nu l'a lăsat inima ca se nu meargă și el odată până la Vaţ se dee faţă cu prisonerii neamului românesc. Drept adeverire ni-a arĕtat o cartă de visită primită de la unul din intemniţaţi și insemnat pe ea, că el a fost acolo. Ne-am bucurat mult de atâta tragere de inimă și purtare de grije faţă cu cei ce pentru noi sufer, din partea chiar a unui cioban simplu și sĕrac! — „F. P".

Dreptate ungurească. Anul trecut minerii de la băile de sare din Uioara, scrie „Tribuna" nedespoierile ce indurau din partea superiorilor minelor, au adresat o petiţie directorului Blaska Ubald, cerênd ameliorarea sorţii și incetarea prigonirilor și șicanelor. Poliţia a fost dusă de 6 delegaţi, 3 Români și 3 Unguri. Directorul minelor refusând insĕ primirea petiţiunii, bieţii mineri s'au adresat prim-ministrului Wekerle, ca ministru de finanţe, in speranţă, că doar acesta va fi mai milostiv. De și aceasta s'a intêmplat in Maiu 1893, causa minerilor nici până in ḑiua de astăḑi nu s'a resolvat. In șese rênduri ei au trimis delegaţi la ministrul rugându-l se le resolveze causa, dar delegaţii s'au intors totdeuna numai cu promisiuni goale. Bieţii mineri au ajuns acum intr'o stare și mai deplorabilă. Superiorii minelor, din rĕsbunare, pentru că i-au denunţat ministrului, îi șicanează in toate chipurile. Mulţi dintre ei au fost daţi afară din serviciu, lipsiţi fiind și de dreptul de pensie, de și au contribuit la fondul de pensie timp de 25 ani. Mai torturaţi sunt cei șese delegaţi, pe care îi ţin inchiși in mine de la oarele 4 dimineaţa pâna la 5 d. a. Sĕracă dreptate ungurească!

Concert de diletanţi. Suntem informaţi că doamnele române din Timișoara, arangiază in 22 a curentei o serată impreunată cu concert și dans in scop filantropic. Programul se va stabilí și publica cât de curênd, ear invitările locale deja s'au inceput. Ne bucurăm de aceasta veste și urăm un succes mulţămitoriu.

Convocare. Prin aceasta se convoacă adunarea generală a despărţĕmêntului Bis.-albă, aparţinĕtor Reuniunei invĕţătorilor români gr. or. de la școalele confesionale din diecesa Caransebeșului, carea adunare se va ţinĕ Sâmbĕtă in 13 Noemvre st. v. la 8 oare a. m. in sala de invĕţămênt clasa II din comuna Racașdia.

Moșul Adam și baba Eva secerară grâu, îl imblătiră; grăunţele le duseră la moară și făcură făină albă ca neaua și mi se puse baba Eva și făcù o pitoane mare, mare, toată butori ca spuma și bună ca pruna și se puserǎ la masă și mâncară din darul lui Dḑeu pâne de se săturară. Și avură din grâul acela de ajuns pre doi ani de ḑile.

Intr'o ḑi insĕ venì diavolul la dênșii și pre când erau chiar la mâncare le ḑise: Voi oamenilor! mai aveţi mult grâu? Mai avem da, mulţumită lui Dḑeu mai avem pre câteva sĕptĕmâni rĕspunse moșul Adam. Atunci diavolul iar le ḑise: O! ce oameni nesocotiţi sunteţi voi! Pentru ce nu araţi voi mai multe bresde și se sămănaţi mai mult grâu se aveţi din destul pre 20—30 de ani. Deșchideţi-vĕ ochii și vedeţi că in curund o se aveţi copii și apoi cu ce sĕ-i hrăniţi? Baba Eva era chiar atunci ingreoiată cu Cain. Băgaţi seamă și nu fiţi nepricepuţi, puneţi-vĕ la lucru și câștigaţi copiilor vostri hrană. Intr'acea diavolul se depărtă, iar strămoșii nostri se puserǎ pre gânduri: „Ian' veḑi bărbate, bine că venì omul acela a lui Dḑeu de ne desvăluí din nepriceperea noastră, eată eu in curund voiu naște fii și apoi ce-i vom da de mâncare, căci grâul acuși ni se gată!" La lucru dară nu mai sta nici o clipă prinde boii și dute la arat. Moșul Adam insĕ mai sta puţintel sĕ se mai gândească, nu era așa grăbitoriu apoi îi ḑise: Bine muere; dar nu-ţi aduci aminte că Dḑeu ni-a ḑis că numai o brazdă de pămênt se arăm? Ba-mi aduc aminte dar veḑi omule! căpĕtăm copii omule, și apoi cu ce se-i hrănești? doară nu se-i lăsăm se moară de foame, alduit se fie omul acela care ne deșchisă ochii, alduit in vecii vecilor. Mergi omule numai sta un cias, mergi și ară o mie de brazde ca se avem de mâncare noi și copii nostri. Și vĕḑù moșul Adam că avusese drept baba Eva, injugă patru boi la plug și plecă la arat, și ară după cum îi spusese Eva o mie de brazde, le sĕmĕnă, le grăpă cum e data și plecă mulţămit către casă. Cum se nu fie omul mulţămit când se știe asigurat cel puţin contra foamei, și strămoșii nostri numai hrană trăbuiau se-și câștige altă nimic, căci dare la Impĕratul nu plăteau, dare după venit, dare de pușcă, de persoană etc. nu era pre vremea acea. Bucate și numai bucate de aveau apoi nu le era frică de nime. Și strămoșul Adam ș'a fost pus in pămênt bucate destule el cu truda lui și incă multe ca se aibe din destul cu baba lui și cu copii ce-i va dărui Dumneḑeu. De cine dară se le fie frică și cum se nu fie mulţămiţi. Moșu Strĕmbu de la noi incă s'ar fi bucurat și ar fi fost mulţămit de ar fi avut atâtea bucate puse in pămênt.

După câteva sĕptĕmâni rĕsări grâul și creștea de vedeai cu ochii și se uitau strămoșii nostri la holda lor și li se umplea inima de bucurià, căci era grâul plin la spic, și erau spice de la rădăcină până la vêrful paiului, de cu drag se cauţi la ele. Și era holda mare cât vedeai cu ochii, și se bucurau strămoșii nostri vĕḑênd cumcă li se vor umplea hambarele de bucate.

Dar pre când era bucuria lor mai mare adecă pre când era holda coaptă se uita Dḑeu din ceriu jos pre pămênt la strămoșii nostri se vadă ce mai fac ei și ce vĕḑù holda lui Adam, vĕḑù necredinţa strămoșilor nostri și-și ḑise: Așa-e Adame! ântâia oară mi-ai călcat porunca mâncând din pomul oprit, acuma earăși n'ai ascultat de mine, așteaptă că-ţi voiu da eu ţie pâne de ajuns! Și mi se coborí drăguţul de Dumneḑeu așa mânios cum era — pre pămênt, și ducêndu-se la holda lui Adam ḑise: „tu holdă! care ai făcut atâtea spice se fi afurisită și spini și scăeţi se crească pre tine, ear voi pae care

Parastas solemn. In 7 Noemvre n. in ḑiua m. mucenic Dimitrie, s'a serbat cu pompă cuvenită in biserica română gr. or. din Fabricul-Timişoarei parastas intru amintirea repausatei Mitra Ugurianu, mama Dlui advocat Emanuil Ungurianu din loc, care drept semn de recunoştinţă şi multămită fiiască a infiinţat pe numele repausatei sale maice bune un fond cultural de de 2000 fl. v. a. pe seama şcoalei române gr. or. din Fabricul-Timişorii, depunênd totodată la biserica numită şi un capital de 300 fl. drept fond din ale cărui venite sě se acopere spesele anuale impreunate cu celebrarea acelui parastas. Parastasul s'a oficiat şi in est an cu deplină evlaviă prin Domnul paroch-protopresbiter Dr. Traian Puticiu, in presenţa generosului fiu fundătoriu şi a unui public numĕros şi distins. Predica comemorativă a Domnului protopresbiter a făcut o adâncă şi binefăcĕtoare impresiune asupra ascultătorilor credincioşi.

Concert şi joc in Maiere. Reuniunea română de cântări din Maierile-Timişoarei va arangia Duminecă in 18 Noemvre n. in hotelul „Novotny" din Maiere concert impreunat cu joc intru amintirea festivă a anului al treilea de la infiinţarea reuniunii. Va coopera şi chorul vocal din Ciacova. După concert urmează joc. Inceputul la 7 oare seara. Preţul de intrare de familiă 1 fl. de persoană 30 cr. Venitul curat rĕmâne in favorul fondului. Suprasolviri se primesc cu mulţămită şi se cuitează public. Chorul vocal român din Ciacova va veni in numĕr complet sub conducerea dirigentului seu Dl Ioan Uzon. E probabil că vor participa şi alte choruri pentru a oferi on. public o serată cât de plăcută.

Biserica română din Maiere. Pentru biserica română gr. or. din Maierile Timişorii au mai intrat din Vinga de la Domnii Georgiu Lazaru advocat 2 fl. Dr. Ioan Dămian cand. de adv. 1 fl. Din Belinţiu de la Domnul Georgiu Creciunescu protopresbiter 2 fl.

Têrg posterior in Vinga. In locul têrgului de ţară din Vinga din 30 Septemvre n. care din mai multe motive nu s'a putut ţiné in acea ḑi, ministrul de comerciu a permis sĕ se ţină in Vinga in 18 Noemvre n. un têrg de ţeară posterior.

Unii îşi caută patria. Contele Eugen Zichy ventilează din nou a căuta patria adevĕrată, leagănul Maghiarilor. Spre acest scop mai mulţi bărbaţi curagioşi, filologi şi etnografi s'au inţeles, ca in anul viitoriu, se porniască la drum in lume şi se caute patria străvechiă a Maghiarilor. Cercetările şi scrutările se vor estinde preste deşerturile de la Gobi şi preste ţinuturile muntelui Himalaia. — Ce se-i indemne oare pe aşa numiţii Maghiari de aḑi se caute tocmai acuma, in preajma iubileului mileniului de când sunt in Panonia antică, patria străvechiă a Maghiarilor de odinioară? Ce-i indeamnă aşa cu dor indĕrĕt la Asia?

Comoară aflată. Locuitoriul Skubik din Poruba-germână a săpat in pădure se scoată rădĕcini de brad. Săpând a dat cu sapa de un vas de aramă ruginit. Bietul om desfăcênd vasul şi vĕḑênd intr'ênsul mulţimea de bani de argint era se leşine de suprindere. Şi-a făcut insĕ cruce şi s'a apucat de lucru şi a scos vasul cu bani din pămênt şi l'a dus acasă. Vestea s'a lăţit curênd in satele invecinate despre aflarea comoarei. Veniau cu grămada se admire tesaurul şi bietul Skubik nu resbia se distribue monetele de argint mĕrunte până ce in vas n'a mai rĕmas nimic. L'au spăriat adecă alţi mai cuminţi de cât el, că dacă ţine pe seama sa acei bani aflaţi, apoi îl impovărează cu dare mai multă de cât este vrednică toată comoara. Astfel omul a rĕmas numai cu vasul gol. Comorile dară nu sunt ca sĕ le afle ori-cine.

Un comite suprem nebunit. In foile din loc se confirmă acuma ştirea, că Sigismund Ormoş, fostul comite suprem a totputernic al comitatului Timiş, a nebunit şi a fost transportat la institutul alienaţilor de minte din Pesta. Morbosul, un om de 84 ani, sufere de inchipuirea că îl persecută toată lumea şi vrea se-l invenineze.

Difteria in Ieselniţa. In comuna Ieselniţa lângă Orşova difteria grasează in mĕsură aşă mare, in cât s'a oprit cercetarea şcoalei. Antistia a recuirat telegrafice „serul" lui Behring, insĕ până aḑi nici rĕspuns n'a sosit. Minunată administraţiă.

Impuşcat prin fereastă. In noaptea din 6 Noemvre un om necunoscut a tras cu glonţiu prin fereastra ţĕranului Flore Domeneanţu din Sân-Mihaiul-român tocmai când acesta şedea cu familia sa la cină. Glonţul a atins spatele stăpânului casei.

Paroch alienat. In foile străine din loc cetim sub titlul de mai sus următoarea ştire: Vincentiu Schelegianu, parochul gr. or. român din Fabric, care in timpul din urmă s'a dat bĕuturei, a suferit de delirium tremens şi in 7 Noemvre poliţistul Denhof l'a transportat in casa alienaţilor.

Grassarea difteriei. Primim ştirea că difteria grassează in mĕsură mare şi in comunele Gătaia şi Ghilad, din care causă s'a suspendat instrucţiunea in şcoalele din acele comune.

Eară credibilitatea raporturilor patriotici. In „P. H." din 9 Noemvre n. a apărut o publicare intre ştirile ḑilei, prin care proprietarii inşişi desminţesc categoric ştirile şi istoriile ce raportorii foilor patriotice au publicat despre catastrofa de la Bistra. Pe timpul esploziunii in moară au fost numai 10 lucrători şi 1 supraveghietoriu. Cu totul au murit patru inşi şi patru s'au rănit, intre cari şi un copil mic. Ştirea despre Aron, Bem, Iancu sunt fantasmagorii. Apoi faima, că „liga română" ar fi de vină la această catastrofă este scornitură fără seamĕn. Ear' intre lucrători n'a fost nici o mişcare, pentru că ei muncesc acolo de 22 ani şi sunt mulţumiţi. — Eacă ce raportori conştiencioşi au foile patriotice! Eacă cum este servit publicul maghiar prin foile sale! Apoi cine şi când se la mai poată crede?

Cărţi funduare nouĕ. Ministrul de justiţiă a hotărît infiinţarea de incă douĕ oficii de cărţi funduare pe teritoriul comitatului Caraş-Severin. Anume aceste douĕ oficii se vor infiinţa in comunele Teregova şi Bozovici, pentru ca cei interesaţi se nu fie siliţi a face lunga cale până la Orşova, impreunată cu multe spese şi perdere de timp.

Economiă.

Industria untului proaspĕt.

I. Toate corpurile grase in genere, atât uleurile vegetale cât şi sĕurile animale sunt compuse din douĕ părţi: Una solidă şi alta liquidă. Lui Chevreul, eminentul şi mult regretatul chimist francez, se datorează cu-

---

purtaţi spice de jos până sus se rămâneţi numai cu un spic de asupra şi acela se fie mic şi plin de tăciune."

Şi cât ai bate in palme holda se umplù de spini şi scăeţi, iar paiele rĕmaseră numai cu un spic mic in vêrful lor. Şi se duse Dḑeu la Adam şi-i ḑise: „Omule nesăţios! au nu ţi-a fost ţie de ajuns o brazdă ca se te hrăneşti? pentru ce ai călcat earăşi porunca mea? De aḑi inainte poţi ara cât îţi place, şi eu îţi voiu da earăşi cât îmi va plăcea mie şi suntem gata." Şi se duse earăşi Dḑeu in ceriu, iar Adam se duse se-şi secere holda; dar ce vĕḑù! toată munca şi truda lui fusese zădarnică căci din holda cea frumoasă, de mai inainte se făcuse o stirpiciune, şi nu căpătă Adam din ea nici atâta grâu, cât căpĕtase mai nainte din o singură brazdă. Şi se intristă Adam căci călcase earăşi porunca lui Dḑeu şi-şi da palme preste obraz de mânie, şi ducêndu-se la baba Eva o luà de moţ o invêrtí de trei ori pre după mână şi o bătù de o făcù vênătă ca pruna.

Şi era supĕrat moşul Adam, ḑĕu supĕrat şi avea cuvênt de a fi supĕrat, căci vedeţi bine Dvoastră se asculte el tot de muere şi se o păţească tot rĕu, ba-i venise la grumaz omului şi de nu fugea Eva sĕ se ascundă, ḑĕu moşul Adam nu ştiu ce ar fi făcut cu ea. Atâta fu norocul ei că nu dete faţă o sĕptĕmână cu Adam până ce-i trecù acestuia mânia.

La câteva ḑile după ce se împăcară strămoşii nostri, ear veni bunul Dḑeu pre pămênt, suflà intr'o trâmbiţă şi adunà toate fiinţele şi fĕpturile sale cele cu viaţă imprejurul sĕu ca sĕ le hotărească anii vieţii şi soartea lor pre acest pămênt. Moşul Adam păşí şi el inaintea ziditoriului şi aştepta cu capul plecat hotărîrea Dumneḑeească. Moşul Adam se-l fi vĕḑut cum era acum de vesel, s'a fost impăcat cu baba Eva şi voia se-l dăruiască Dḑeu cu un milion de ani, pre când cu câteva ḑile mai nainte pre când era mânios cu ea, voia sĕ-şi facă lui şi ei topenie. Aşa e omul şi firea lui când dă de rĕu ar vrea atunci se moară, iar când îi merge mai binişor ar vrea se mai trăească puţintel, ḑeu se mai trăească că nu-i gata de moarte că una că alta. Şi moşul Adam era acum vesel, adecă trăia bine cu baba lui, prin urmare voia se trăească mult. Dḑeu induratul şi bunul de el pricepù gândul lui Adam şi-i ḑise in gândul sĕu: aşteaptă om nesăţios se te păcălesc şi eu pre tine cum numai ascultat tu pre mine şi chemându-l inaintea sa îi ḑise: „Adame! pre tine te-am ales dintre toate făpturile mele te-am făcut om cu stătură frumoasă se umbli pre doauĕ picioare drept in sus şi se priveşti spre ceriu ca nici care altă făptură; pre tine te-am dăruit cu minte şi judecată se poţi deosebí intre bine şi rĕu, şi ţie ţi-am dăruit o omule grain viu, ca se măreşti pre făcătoriul tĕu, pre tine te pun Impĕratul pământului, ţie se-ţi fie supuse toate dobitoacele câte sunt pre pămênt, in pămênt, in mări şi in aer, tu sĕ le stăpêneşti pre ele, şi toate bunătăţile de pre pământ se fie ale tale ca se te hrăneşti din trânsele, şi anii tei pre pămênt se fie 30." Moşul Adam care pân aci săltă de bucuriă auḑind cum Dḑeu îl măreşte pre el punêndu-l Impĕrat preste tot pământul, când auḑí insĕ de numĕrul cel mic al anilor ce-i dăruise Dḑeu se trase la o parte nemulţămit cu soartea sa şi ḑise: „Oh! prea bune ziditoriule! de ce folos îmi va fi mie se fiu impĕratul pământului şi se gust toate dulceţile lumei acestia dacă am o vieaţă aşa scurtă numai de 30 de ani. Eu cugetam ca se trăesc cu mult mai mult de cât atâta fiindu-mi dată mie coroana de Impĕrat al pământului." Dḑeu insĕ nu-i rĕspunse nimic.

(Incheiarea va urma.)

noştinţa perfectă a compositiei corpurilor grase. El, cel dintâiu, asimilă corpurile grase cu etherurile, adecă le consideră ca fiind formate prin asociaţia glycerinei, jucând rolul de alcool, cu acidele organice următoare: acidul margaric, stearic şi oleic.

Aceasta teorie confirmată in urmă, graţie experienţelor synthetice ale lui Berthelot: a fost punctul de plecare şi de desvoltare a o mulţime de industrii, printre cari voiu cita industria luminărilor de stearină şi de aceea de care in special ne vom ocupa, a untului proaspĕt.

Foarte puţini se gândesc, de sigur, că mâncând unt proaspĕt cu mămăliguţă pripită, introduc in stomacul lor margarină şi oleină. Mulţi, cei mai mulţi, nu ştiu, relativ la provenința untului proaspĕt, de cât că se obţine bătĕnd laptele dulce in putineiu; că din acea bătaie apare untul sub formă de mici steluţe de grăsime la suprafaţa laptelui, steluţele acelea se impreună, se măresc, iau consistenţă, devin bulgări, cari adunaţi şi intr'un vas oare-care constituesc untul proaspĕt, aşa cum îl cumpĕrăm noi.

In ţĕrile occidentale, unde gusturile sunt şi mai rafinate de cât in ţara noastră, industria untului proaspĕt a luat proporţiuni colosale. De şi afară de Români şi de popoarele balcanice, nici unul din popoarele Europei nu cunoaşte gustul untului proaspĕt cu mămăliguţă, totuş untul proaspĕt este foarte căutat. In Francia, de exemplu, mai toate mâncările sunt preparate cu unt proaspĕt; mai toate popoarele din Europa Occidentală obicinuesc untul proaspĕt odată cu cafeaua cu lapte; la dejun şi la 5 oare untul proaspĕt earăş se servă la masă, şi se mănâncă fie cu ridichi sau sardele, fie la 5 oare cu ciai mai ales la Englezi. Cu un cuvênt mai peste tot locul untul proaspĕt servă ca aliment, graţie gustului sĕu şi proprietăţilor sale nutritive.

Din causa aceasta şi din causă că nu se poate produce in cantitate suficientă, untul proaspĕt a fost, poate mai mult de cât ori-ce alt aliment natural, objectul unei exploatări industriale foarte activă, căreia chimia şi descoperirile lui Chevreul i-a inlesnit desvoltarea.

Helveţia, Belgia, Francia şi Hollanda sunt ţĕrile in cari industria untului proaspĕt artificial a făcut progrese mari şi repeḑi. Amestecând Oleina şi Margarina — acidul Uleic şi acidul Margaric — se va obţine o materie grasă, pe care colorând'o puţin in galben, o vom face se semene in tocmai cu untul proaspĕt. Cum se obţine acest amestec? Sigur fiind că acesta va putea fi de oare-care interes, voiu descrie metoadele industriale intrebuinţate astăḑi pentru fabricarea untului proaspĕt.

O metodă foarte onestă, basată numai pe reacţiuni chimice este următoarea:

Se ia sĕul de vacă, se taie in bucăţi mici, se spală bine, se aşeadă in urmă intr'un vas şi peste el se toarnă apă, carbonat de potasă şi se mai adaogă pântece de porc sau de berbec tăiat in bucăţi mici; amestecul, acesta se incălḑeşte incet, foarte incet, la o temperatură maximă de 40°, agitându-l continuu. Când amestecul s'a topit, ţĕsătura celulară care incunjura grăsimea cade la fundul vasului şi deasupra pluteşte o materie uleioasă, galbenă şi foarte limpede, acoperită cu o spumă albă. Spuma se adună şi se lapĕdă, iar grăsimea este strecurată bine şi lăsată 24 oare sĕ se rĕcească la o temperatură de 20° până la 25°. Grăsimea astfel obţinută nu este alt-ceva de cât un amestec de Stearină, Margarină şi Oleină, introdusă in saci de pânză şi presată cu o presă hydraulică, grăsimea se separă in douĕ părţi: o parte liquidă, compusă din Oleină şi Margarină şi o parte solidă, Stearina, care rĕmâne in saci.

Partea liquidă, după ce se aşeadă bine şi se prinde luând aspectul unui corp solid, gălbui şi grăunţos, este spĕlată bine cu apă de câte-va ori. Se adaogă apoi la 100 kgr. de această materie — care se poate numi Oleo-Margarină — 25 litri de lapte de vacă, şi 25 litri de apă in care au macerat 100 grame de uger de vacă, prealabil tăiat in bucăţi mici. Totul se introduce in malaxori şi se obţine un corp omogen care nu este alt-ceva de cât untul proaspĕt artificial.

Dacă industria s'ar fi mărginit numai la această imitaţiune a untului natural, rĕul nu ar fi fost mare, căci in definitiv, materia astfel obţinută este destul de curată, provenind din substanţe, ele insele foarte curate.

*

Esposiţia de vite in Caransebeş.

(Raport special al „Dreptăţii".)

Esposiţia de vite aranjată prin reuniunea de agricultură din Caransebeş s'a ţinut la 4 Noemvre amĕsurat programului statorit şi publicat mai nainte şi amĕsurat decisului luat in adunarea generală din 25 Faur 1894.

Admiţĕndu-se la esposiţie deocamdată numai vitele din comunele apărţinĕtoare cercului pretorial Caransebeşiu s'au espus 52 capete de vite şi anume: 7 părechi de boi de $3^1/_2$—4 ani, 8 vaci de 3—8 ani, 15 viţele de 1—3 ani, 4 viţele sub 1 an, 7 tauri de 1—3 ani, 1 taur de 8 luni, 3 berbeci castraţi din 1893.

Vitele numerisate s'au espus in curtea magistrarului orăşenesc, unde la oarele 11 infăţişându-se şi membrii juriului ales, in şedinţa, care a urmat esaminării esacte a animalelor, din suma de 200 coroane destinată pentru premiarea vitelor a distribuit la olaltă 197 coroane, ear' restul de 3 coroane s'a restituit cassei reuniunei.

Premiul cel dintâiu de 20 coroane l'a căştigat taurul de 8 luni de rassă Möllthal al Dlui invĕţătoriu in Ciuta Virgil Stefaniga, cărui in faţa locului i-s'a şi făcut ofert de cumpĕrare oferindu-i-se 60 fl.

Premiile de câte 16 coroane le-au obţinut:

Ioan Pĕrvoni din Ciuta pentru 2 tauri de 2 ani de rassă Pinzgau.

George Hertila pentru 1 păreche de boi (Pinzgau) de 4 ani.

Filip Müller pentru viţele de rassă Möllthal.

Nicolae Cârpan pentru 1 păreche de boi de rassă Pinzgau de 4 ani.

Nicolae Ivaşcu pentru 1 păreche de boi de rassă Pinzgau.

Premiul de 12 coroane l'a căştigat Ioan Cucu pentru 1 păreche de boi rassă Pinzgau.

Premii de câte 10 coroane au căştigat:

Anton Stauber pentru o viţea de rassă Möllthal, Mitru Penciu pentru o păreche de boi Pinzgau, George Andreeviciu pentru 2 vaci (incrucire de rassă olandeză şi indigenă), Petru Nemeş pentru o păreche de boi Pinzgau, Toma Ambruş pentru o păreche de boi Pinzgau, Petru Zigriş pentru o păreche de boi Pinzgau ş. a.

In fine premii de câte 5 coroane au primit: Iova Popoviciu pentru o păreche de boi, Ioan Rădoiu pentru un junc, George Mihaescu pentru o păreche de boi.

Afară de concurs ca demne de premiat s'au aflat 2 viţele ale reuniunei şi 3 berbeci castraţi, cari s'au distins prin grăsimea lor şi prin lâna cea multă, moale şi fină.

Asupra acestui din urmă avantagiu al castrărei berbecilor s'a atras atenţiunea publicului indemnându-se spre imitare. Inainte de distribuirea faptică a premiilor vicepreşedintele reuniunei Dl Ioan Bartolomei a ţinut inaintea publicului adunat o cuvĕntare insemnătoare.

Aflăm de lipsă a observa că Dl preşedinte Ioan Topal bolnăvindu-se repentin nu a putut fi de faţă in ḑiua premierii, insĕ a conlucrat cu mult interes la pregătirea acestei esposiţii.

Cu ocasiunea acestei esposiţii membrii reuniunii s'au putut convinge despre frumosul progres, care l'au făcut economii nostri pe terenul economiei de vite şi au putut căştiga zel indoit de a lucra pentru desvoltarea mai departe a acestui ram de economie, ear economii nostri pot invĕţă, ce căştig frumos poate aduce o vită bine ţinută, pre cum dovedeşte esemplul Dlui invĕţătoriu Virgil Stefaniga, căruia pentru un viţel abia de 8 luni i-s'a oferit 60 fl. şi a obţinut premiul cel dintâiu de 10 fl.

Dee Dumneḑeu, că acest esemplu se afle cât se poate de mulţi imitatori. —

Semnele timpului.

— Credinţe poporale. —

Va fi iarnă grea:

Când sunt şoareci puţini;
Când se mârlesc oile de timpuriu;
Când toamna sunt alune multe;
Când e ghindă multă;
Când e hemei mult;
Când sunt porumbele multe;
Când pasĕrile sunt grase toamna;
Când vitele au pĕrul des;
Când cad foile arborilor toamna de timpuriu.

Va fi iarnă moale:

Când sunt şoareci mulţi toamna;
Când nu cad frunḑele arborilor toamna curĕnd;
Când pasĕrile sunt slabe toamna;
Când e hemei puţin;
Când âmblă vêntul de la apus (gureanul);
Când ninge toamna de timpuriu, dar ear se duce zăpada;
Când sunt muşte multe toamna;
Când se vĕd pomii inflorind toamna;
Când sunt bureţi şi ciuperci puţine peste veară;
Când cântă mult vrăbiile toamna.

Va ţiné iarna lungă:

Când pasĕrile de pădure *pre cum sunt* bufniţele şi cucuveicile, vin in sat;
Când nu putem băga toamna oile in ţarc;
Când rîmă toamna porcii mult;
Când se bat gâştele la mâncare şi strigă;
Când se duc rĕndunelele nainte de sântă *Măria mică;*
Când se adună cocorii de pleacă;
Când îşi fac furnicile muşinoaie mari;
Când pasĕrile băltoase se trag spre meaḑă ḑi;
Când vitele se trag toamna la sat şi nemânate;
Când porcii îşi caută culcuşuri.

Va ninge:

Când norii pe cer sunt alburii;
Când se face cearcăn roşietic in jurul lunei;

Când se ling pisicele și dau cu brânca pe urechi și pe spate;
Când iau porcii paie ’n gură;
Când se aleargă vitele și fug in grajd;
Când se face moiște după frig;
Când toamna sunt neguri multe;
Când șoarecii își fac găuri afunde și-și cară mult nutremênt toamna in ele;
Când latră vulpile earna;
Când se cârăe cioicele.

Va fi iarnă friguroasă:
Când ninge mĕrunt la inceputul iernei;
Când fluturii de zăpadă sunt mici și ușori;
Când se pun pisicile lângă foc;
Când bate vêntul despre rĕsărit după lună nouă;
Când stelele strălucesc mai tare, ca altă-dată;
Când pasĕrile de prin păduri se ascund prin tufișuri;
Când pasĕrile băltoase se trag la ape curgĕtoare;
Când vin de timpuriu gâștele sĕlbatice;
Când țes-păianginii multă pânză peste noapte;
Când es schintei, dacă freci pisica noaptea pe intunerec, pe spate.

Higienă.

Ceva despre friguri.

I. Mĕsurile igienice ce le vedem la un individ, la o familie sau la un popor, sunt totdeuna nota cea mai bună despre starea lui culturală. Și ca consecințe a acestor mĕsuri vom vedea totdeuna o deosebire enormă intre indivịdii popoarelor culte și acelor neculte, și această deosebire va fi atât in privința corporală cât și intelectuală.

Indivịdii cari cresc și trăesc in condițiuni igienice bune, vor fi robuști, bine desvoltați și foarte puțin expuși a se bolnăvi, pe când cei cari trăesc in condițiuni igienice rele sunt slabi, palịdi, bolnăvicioși, sunt expuși la ori ce boală contagioasă sau necontagioasă, ei sunt victimele celor mai dese in casuri de pneumonie, pleuresii, choleră, tifos și alte boale grele. Dar rĕul nu se mărginește aici: ei servesc tot odată ca focare de infecții, fiind că ori ce epidemie ar trece prin vre-o localitate ei nu scapă neatinși și astfel servesc spre propagarea ei și intre acei ce ar fi rĕmas neatinși de acea epidemie.

Acești indivịdi sunt pentru sine o nenorocire iar pentru alții o primejdie. Și atari indivịdi vor fi cu atât mai mulți cu cât hrana ḍilnică va fi mai defectuoasă, cu cât apa de bĕut va fi mai puțin curată, locuința și imbrăcămintea mai puțin ingrijită și cu cât localitatea va fi mai nesănătoasă, adecă mai bogată in bălți și ape stătătoare unde se descompun, putreḍesc, plante și animale.

Vedem de aici cât de elementare sunt condițiunile de sănĕtate și cu toate aceste cât de greu poți convinge lumea, că acele condițiuni sunt foarte necesare!

Obiceiul rĕu, ignoranța, prejudițiul pun foarte des o stavilă neinvinsă la ori ce povață și dacă pe lângă aceste mai vine și fanatismul religios atunci ori ce incercare este zădarnică. Dacă ne-am incerca se spunem la multă lume se facă cel puțin odată pe lună o bae, ne-ar rĕspunde că nu s’a scăldat de 3—4 ani și tot e sănĕtos.

Despre muntenegreni se ḍice că nu se spală de cât de două ori; odată la botez și a 2-a oară inainte de a intra in mormênt. Poate că e adevĕrat! Dar nu e mai puțin adevĕrat că nici poporul nostru nu are prea multă simpatie pentru apă.

De multe ori vedem câte un bolnav cu o cămașă atât de murdară de ’ți face rĕu. Bolnavul zace de 2—3 sĕpĕtmâni și cămașa nu i s’a schimbat! Dacă spui se-l primenească ți se respunde cu mirare și superare că nu vor face aceasta din causă că ar primeni boala. Acesta este ultimul argument; ori ce incercare d’ai convinge este zădarnică. Și lucru curios! Acest rĕspuns îl avem nu numai la țară; îl auḍim și in orașe și de multe ori chiar și in case mai bune!

De câte ori nu vedem in decursul unui post că un bolnav atins de pneumonie, de febră tifoidă mânâncă mămăligă cu ciapă și fasole; și aceasta nu din causă că nu i s’ar putea da o supă de pui sau nițel lapte, ci din causă că fiind post, crede că e pĕcat se mânânce de dulce. Poți se vorbești bolnavului și la cei din casă despre igienă cât vrei, — poți se le spui de o sută de ori că pentru bolnav nu e pĕcat dacă mânâncă dulce — toate sunt in zădar, și aceasta mai ales dacă și preotul satului e de aceiaș părere cu bolnavul și familia lui. Și cu părere de rĕu trebue se spunem că atari preoți se mai găsesc și acuma și incă in un numĕr destul de mare.

Cu toată povața bolnavul urmează a mânca fasole și ceapă, starea lui se agravează din ce in ce mai mult. Bolnavul preferă se moară de cât sĕ se lase de post. Familia îl aprobă. Tragedia se isprăvește la cimitir.

Familia nu ’și face nici o remușcare, credênd că a făcut bine ce a făcut; iar lumea ḍice că așa i-a fost dat se moară. Credința religioasă a fost urmată cu sfințenie, rude, prieteni toți sunt liniștiți; e liniștit și fostul bolnav numai cât liniștea lui este — liniștea mormêntului — liniștea de veci. — Și dacă acest lucru nu se repetă și mai des — de sigur că nu e nici vina bolnavului și nici a celor din jurul lui.

Obiceiul rĕu, ignoranța, prejudițiul și bigotismul sunt cele mai dese cause a miserabilei stări sanitare in care se găsește populația noastră de la țară și orașe. Aceste sunt causa celor mai multe epidemii și a altor boale ce bântue și decimează populația rurală și urbană.

Din multe boale voiu amintí aici in câteva cuvinte ceva despre Febra palustră care este atât de lățită la noi și care face atâtea victime la câmp și la munte in sate și orașe:

Febra palustră este provocată ca toate boalele infecțioase, adecă ca tifosul, pojarul, vărsatul, cholera și altele, prin intrarea in corpul nostru a unor paraziți, a unor ființe mici, atât de mici in cât numai cu microscopul se pot vedea, dar și atunci numai dacă le vom văpsí cu o coloare de alinică. Aceste ființe mici poartă numele de microorganisme. Ele aparțin la diferite clase. Paraziții cari produc frigurile sunt din clasa protozoarelor, și poartă numele de plasmodium malariae.

Acest parasit este ca parasiții tuturor boalelor infecțioase, foarte pretențios. Nu poate trăi de cât in anumite condițiuni. El trăește și se desvoltă numai in regiuni băltoase unde se descompun multe plante. Aceste bălți pot fi permanente sau numai de scurtă durată. De aceia vedem foarte des frigurile apărând după inundați mari sau după irigațiuni abundente. Cel mai bun esemplu ni-l dă câmpiile de orez in Italia, unde cu introducerea culturei orezului s’au ivit și frigurile in regiuni, unde până atunci nu-și făcuserĕ apariția. Și aceasta din causă că cultura orezului cere foarte multă apă, și este impreunată cu putreḍiri de substanțe vegetale.

*

Zama de urez ca leac. Se ia 1 litru de apă și se ferbe 3—4 oare cu urez bun, o lingură incărcată. Zama se străcură și se amestecă cu zăhar și must de lămâe (țitroană) in cătățimea dorită. — Beutura astfel dobândită e nutritoare și are prețioasă insușire de a tămădui in pripă stomacul (rînza) stricat prin bucate. —

Purgativ și desinfectant al tubului digestiv, pentru suferinḍii de boale de stomac. Dr N. Popescu recomandă: A se lua in fie-care seară câte o jumĕtate de gram de Sulf in pulbere și jumĕtate gram Magnesie calcinată, puse in buline Limousin. Pentru inlesnirea digestiunei sĕ se ia după masa de seară câte o lingură din următoarea soluțiune: Salicilat de Lithină 10 grame și 300 grame apă destilată și sterilisată. —

Tragerea de losuri.

Losuri comunale Vienese. S’au tras următoarele serii: 20 300 493 522 561 784 857 1026 1281 1748 1754 1867 1988 2056 2156 2243 2480 2623 3715 2827 și 2900. Câștigul prim cu **200.000 fl.** l’a dobândit seria, 2715 nr. 97, al doilea cu **20.000 fl.** s. 522 nr. 5, al treilea cu **5000 fl.** s. 2480 nr. 38. — Câte **1000. fl.** s. 493 nr. 88, s. 522 nr. 43, s. 1988 nr. 100, s. 256 nr. 65 și s. 2480 nr. 62. Câte **250 fl**: s. 522 nr. 81, s. 561 nr. 20, 43 și 88 s. 857 nr. 55 și nr. 70, s. 1754 nr. 66, s. 1988 nr. 59, s. 2715 nr. 23 și 70 și s. 2827 nr. 10 și 13. Altele au dobândit câte **150 fl.**

Losuri de ale crucei roșie italiene. La tragerea intêmplată in Roma in 2 Noemvre, câștigul principal de **100.000** lire l’a dobândit seria 7250 nr. 42, al doilea cu **2000 lire** s. 9739 nr. 26. Câte **1000 lire** s. 6324 nr. 29 și s. 6799 nr. 31. Câte **50 lire** s. 3252 nr. 32, s. 3802 nr. 29, s. 4645 nr. 2, s. 7825 nr. 31, s. 9002 nr. 4, s. 11710 nr. 44, s. 11800 nr. 39. La amortisare s’au tras 12 serii: 1363, 1369, 4234, 7035, 7664, 7804, 8163, 8983, 9405, 9682, 9893, 11344.

Posta redacțiunii.

Dlui D. O. in Chișfăleu: Așa cum ne-ai scris lucri bine și rațional cu oltoile; mai târḍiu apoi va fi bine se și pui gunoiu bun pe locul curat și liber dimpregiurul trunchiului.

Dlui Dr. Vidi in P: S’a făcut. Ți-am și scris separat, așteptăm rĕspuns neamĕnat.

Numĕrului 140 din Chiseteu: Cearta și vrașba Sămuneștilor este uricioasă, rea și stricăcioasă, se ve feriți, că-ci eară numai Dvoastre toți veți fi păgubiții. Ura intre frați este pĕcatul cel mai mare.

Domnului Pictor: Le vom adjusta puțin și apoi le vom intrebuința.

Domnului „Numĕpublica“: De veți mai răbda cocoana minte va lua, pe grozav l’a mai lăsa și de școală își va căuta; lumea nu va mai striga, Bozoviciul va sălta.

Dlui Iantra din Fabric: Dacă îți place de mândra, cu tutun n’o tortura, dragoste de-i dai, n’o tracta și cu mălai; ear de noi se-ți fie milă, nu ca țiganului de pilă. Nu poftim mai mult din cele ale Dtale versurirele.

Editor și redactor responsabil: Dr. Valeriu Branisce.
Redacția și administrația: Strada Zápolya nr. 6.

Têrgul de producte.

In piaţele din ţĕrile esterne comerciul este mai vivace, preţurile sunt staţionare.

In piaţa din B p e s t a comunicaţiunea şi comerciul e aproape ca in sĕptĕmăna trecută. Speciele de grâue principale se căutau. Ele variază in preţuri.

G r â u curat s'a adus puţin la têrg, nici era prea căutat. In sĕptĕmâna aceasta morile au favorisat puţin grâul de provenienţă indigenă, grâul străin nu prea era. Circulaţiunea sĕptĕmânei sĕ urcă la 120,000 măj metrice.

O v e s u l. A fost mai puţin căutat. S'au vêndut vr'o 6 mii de măji metrice şi se plătea, amĕsurat cualităţii, cu 6 fl. 01 cr. — 6 fl. 06 cr. per m. m.

C u c u r u z u l, s'a susţinut in preţ, in fine s'au vêndut cu 6 fl 40 cr.—6 fl 45 cr. Cucuruzul nou in Steinbruch lângă Bpesta se cumperă dacă este uscat cu 5 fl 50—5 fl 52 cruceri. Cel slab 4 fl. 30—4 fl. 50 cr.

G r â u l este fluctuant. Preţurile variau cu 6 fl 74—7 fl 12 cr.

S ĕ c a r a incă sau căutat, cumpĕrătorii erau puţin reservaţi; din afară n'au sosit multe comande. Cu totul a fost o circulaţiune de 8000 măji metrice, iară preţul se stăbili in fine cu 5 fl. 15 cr. — 5 fl. 35 cr.

S ĕ c a r a de primăvară se da cu 5 fl. 20 cr. — 5 fl, 30 cr. in fine insĕ remase cu 5 fl. 72 cr. — 5 fl. 32 cr.

O r z u l de nutreţ şi de fabrici a remas staţionar cel ungar cu 6 fl. — cr. — 6 fl. 10 cr. cel din esterne nu era mai scump şi se lua in fine cu — 5 fl. 70 cr. cu vamă cu tot.

P ă s t ă i o a s e. Nu se prea căutau din afară; preţurile erau: P ă s u l a puţin căutată măre albă 7 fl. 80 cr. rotundă 9 fl. 25 cr. sură 7 fl. 25 cr. pistriţă 7 fl. 50 cr. pitică 10 fl. 25 cr. M a z e r e 7 fl. 25 cr. — 9 fl. 25 ungară despoiată 16 fl. 10 cr. L i n t e, slab căutată, soiul mai slab 9 fl. mai bun şi despoiat, amĕsurat soiului şi mărimei până la 15 fl. M a c sur 19 fl. vênĕt 20 fl. C h i m i n, din ţară nu este, cel ollandez 38 fl. (Toate se pricepe, per 100 kilogramuri).

S ĕ m ê n ţ u r i. Sĕmênţă de trifoiu 70—72 fl. de luţernă 64—68 fl. măzĕriche 6 fl. 25 cr.— 6 fl. 75 cr. mohor 9 fl. 50 cr. — 10 fl. 50 (tot per 100 Kilogr.), de I i n 10 fl. 20 cr. — 12 fl. 50 cr.

G o g o a ş e 10 fl 50— 12 fl 75.

V i c t u a l i i. Preţurile preste tot scad incă la cei mai mulţi articoli. Gâsce 3—5 fl. Găine 90 cr. 1 fl 20 cr. — 1 fl. 30 cr. Coponi 1 fl. 80 cr. şi 2 fl. 60 cr. Ciurcan 3 fl. 50 cr. = 5 fl. — cr. Reţe 2 fl. — cr. -- 2 fl. 40 cr. Pui 1 fl. 20 cr. — 1 fl. 50 cr. per păreche en gros.

O a u ĕ, 35 până 45 dărabe 1 fl. 20 cr.

C a r t o f i (crumpiri, baraboi, mere de pămênt) au cădut cu 10 cr. la maja metrică: s'au vêndut galbini cu 2 fl. 80 cr. rosa nuoi 2 fl 60 cr. ca covrigii 4 fl 50 de fabrică 1 fl. 60 cr.

P r u n e sêrbeşti 8 fl. 30— 16 fl 20 cr. bosniace 9 fl. 37 cr. — 22 fl. 30 cr. — Lictar, 12 fl. 94 cr. — 14 fl. 50 cr. — M i e r e a destilată cu 33 fl. — C e a r a, notează 153 fl.

C e a p a in cuantităţi mari a remas cu a 4 fl. 80 — A i u l 37 fl (per 100 Kilogr.)

L â n a. Têrgul a fost bins cercetat, comunicaţiunea mai viuă ca in sĕptĕmână trecută. Lână de vară brută 91 fl. vênĕtă mai slabă 89 fl. mai bună 114 fl. defectuoasă 75 fl.

C a r n e a d e v i ţ e l. Têrgul bun. Tendenţa tare. Viţei vii 40 cr — 45 cr. tăiaţi 65 cr. — 70 cr. per Kilog. nesocotită darea de consum. — Mieii se ţin 5 fl 48 cr. — 7 fl 40 cr. părechia.

P o r c i i 40—45 cr. de chilă.

U n s o a r e d e p o r c 49 fl. 50 cr. Clisă (slanină, lard) 42 fl. — 46 fl 50 cr. amĕsurat cualităţii.

P i e i b r u t e. In sĕptĕmâna trecută s'au vêndut mai cu seamă piei de oaie, anume 6000 dărabe sêrbeşti cu 97 fl. — 2000 ardeleneşti cu 64 fl. şi 2600 macedonene cu 105 fl. per 100 kilograme.

Tariful zonelor

pentru căile ferate de stat reg. ung.

Valid din 1 August 1891

ntre Timişoara si urmatórele staţiuni.

Preţurile comunicaţiunii-vecine:

Pentru trenurile Personal = Omnibus sĕu mestecate

Zona	I clasa	II clasa	III clasa
1	—.30 cr.	—.15 cr.	—.10 cr.
2	—.40 cr.	—.22 cr.	—.15 cr.

Staţiunile comunicaţiunii-vecine

	Zona		Zona
Beregseu	2	Szakálháza	1
Merczyfalva	2	Siag	1
Recasiu	2	Sant-András	1
Remetea	1	Jebel	2

Tariful de zone general

	Trenuri pers. omnib. sĕu mest.			Trenuri accelerate		
Zona	I clasa	II clasa	III clasa	I clasa	II clasa	III clasa
1	50	40	25	60	50	30
2	1.00	80	50	1.20	1.00	60
3	1.50	1.20	75	1.80	1.50	90
4	2.00	1.60	1.00	2.40	2.00	1.20
5	2.50	2.00	1.25	3.00	2.50	1.50
6	3.00	2.40	1.50	3.60	3.00	1.80
7	3.50	2.80	1.75	4.20	3.50	2.10
8	4.00	3.20	2.00	4.80	4.00	2.40
9	4.50	3.60	2.25	5.40	4.50	2.70
10	5.00	4.00	2.50	6.00	5.00	3.00
11	5.50	4.40	2.75	6.60	5.20	3.30
12	6.00	4.80	3.00	7.20	6.00	3.60
13	7.00	5.30	3.50	8.40	6.50	4.20
14	8 00	5.80	4.00	9.60	7.00	4.80

Consemnarea statiunilor

si a numerilor zonelor de cari se ţin acele staţiuni in comunicaţiunea cu T i m i ş i ó r a:

	Zona		Zona		Zona
Abony	13	Kis-Kőrős	13	Puszta-Tenyő	12
Alcsi	13	K. K. Dorozsma	8	Radna-Lippa	6
Algyő	8	Kistelek	9	Rakasdia	8
Anina	11	Kis-Szálás	12	Rácz-Szt-Péter	8
Arad	4	Kigyos	6	Remetea	1
Baja	13	Konop	7	Rekás	1
Bajmok	12	Cornea	9	Rom.-Bocşan	5
Bács Almás	12	Cőrpa	7	Rőszke	8
Baziasiu	8	Kőtegyán	10	Sarkad	10
Beregseu	1	Krassova	10	Siag	1
Berzava	8	Kruşovacz	10	Sámson	10
Bichisiu	9	Curticiu	5	Sárafalva	7
Békesföldvár	8	K. Kun-Szálás	12	Soborsin	9
Bel.-Chiseteu	3	Kutvőlgy	10	Szabadka	10
Birda	3	Lesz	12	Sofronya	4
Bikity-Borsod	12	Lizzava	10	Szajol	13
Branyitzka	12	Lőkősháza	6	Szakálháza	1
Ciaba	8	Logosiu	3	Salonta	11
Csantavér	11	Maidan	9	Szarvas	12
Cs. Keresztur	13	Maros-Ilia	12	Szatymaz	8
Cséffa	12	Mehadia	11	Szeged	7
Csikeria	11	Merczyfalva	1	Szent-András	1
Ciongrad	12	Mezőberény	9	Szent-Hubert	3
Csorvás	9	Mező-Keresztes	13	Szolnok	13
Detta	2	Mező-Tur	11	Szőregh	7
Deva	13	Militics	13	Stam. Moravicza	3
Fegyvernek	13	Mokrin	11	Tavankut	11
Biseric'a-alba	7	Moritzföld-Soşdia	4	T.-Szlatina	8
Félegyháza	11	Nagy-Kikinda	4	Teregova	9
F.-Vásárhely	13	Nagy-Kőrős	13	Topolya	19
Gataia	3	Nagy-Szt-Miklos	7	Topletz	12
Gavoşdia	5	Nagy-Várad	13	Topolovetz	2
Gerendás	8	Német-Bocsán	5	Totvárad	6
Gertenyes	4	Német-Ság	2	T.-Szt.-Miklos	11
Guraşada	12	Nyársapót	13	Uj-Arad	2
Glogovatiu	4	Oravitia	9	Vadkert-Tuzlar	13
Gyertyámos	1	Orczyfalva	1	Valkány	7
Gyoma	10	Orosháza	10	Valizzora	5
Gyorok	5	Oroszlámos	6	Varjas	1
Gyula	9	Orsiova	12	Váradpüspöki	4
Halas	12	O.-Besşenyő	6	Várad Velentie	13
H. Feketehegy	13	Örményes	8	Verbász-Kula	13
Baile Erculane	11	Osi	12	Verciorova	13
Horgos	9	Palics	10	Versecz	12
H.-M.-Vásárhely	9	Paulis	6	Vinga	3
Jablonicza	10	Perjámos	8	Vojtek	9
Iassenova	6	Piski	13	Zsaguzsen	5
Iám	7	Podporány	5	Zám	12
Caransebes	6	Porta Orientalis	9	Zombor	12
Cavaran Sacul	5	Puszta Bánréve	12	Zsebely	3
Kecskemét	12	Puszta-Páka	12	Zsidovin	5
Kelebia	11	Puszta-Peteri	10	Zsombolya	3
Kétegyháza	6	Puszta-Poo	12		

Toate celelalte staţiuni se ţin de zona 14.

Preţurile bucatelor din piaţa Timişoarei.

De la 16 Noemvre 1894.

După notările societăţii „Lloyd" din Timişoara.

Grâu, greutatea cualit. 78 chilog. per 100 chilog.		5.80—5.85
„ „ „ 79 „ „ 100 „		5.90—5.95
Sĕcară „ „ „ „ „ 100 „		4.90—5.00
Orz „ „ „ „ „ 100 „		5.50—5.60
Ovĕs, venturat per 100 chilogr.		5.50—5.60
Cucuruz, nou „ 100 „		5.10—5.15
Rapiţă, „ 100 „		9.40—9.50

Bursa de bucate din Budapesta.

De la 15 Noemvre 1894.

Grâu de primavară	fl. 6.76	—
„ „ toamnă	fl. 6.27	—
Ovĕs de toamnă	fl. 5.74	—
„ de primavară	fl. 6.05	—
Cucuruz per Mai—Iuni	fl. 6.15	—
„ „ Sept.—Oct.	fl. 5.35	—
Rapiţă	fl.11.20	—
Grâu nou pro 1895	fl. 7.13	—

Bursa de Budapesta din 14 Noemvre 1894.

Datoriă de stat:

Renta de aur ung. 100, 500, 1000	4%	118.60
„ „ „ „ 10.000	4%	—.—
„ „ „ „ pr. 31 Mart.		118.30
„ „ coroane ung.	4%	95.40
„ „ „ „ pr. 20 Mart.	4%	95.10
Obl. căilor fer. orient. 1876	5%	124.—
„ „ „ de stat, 1889, aur.,	4½	127.50
„ „ „ „ „ „ arg.	4½	103.—
Obl. cu premii ung., 100.		153.50
„ „ „ „ 50,		153.50
Obl. de desdaun. regal., am., ung.,	4½%	101.—
„ „ „ „ croate	4½%	102.—
Bonuri rur. ung.	4%	96.—
„ „ croate	4%	99.—
Obl. regul. Tisei (Seghedin)	4%	145.50
„ hipot. croate, 100.,	5%	—.—
Asemnatele cas. de stat. 6 luni, 100,		—.—
Datoria de stat com.. hărtia, Mai-Nov.	4 2/10	98.50
„ „ „ „ „ Febr.-Aug.	4 2/10%	98.50
„ „ „ „ arg. Jan.-Jul.	4 2/10%	98.50
„ „ „ „ „ Apr.-Oct.	4 2/10%	98.50
Renta de aur austr.	4%	119.75
Datoria de stat austr. 1854. 250,	4%	150.—
„ „ „ „ 1860, 500	5%	147.—
„ „ „ „ 1860, 100	5%	159.50
„ „ „ „ 1864, 100		198.—
„ „ „ „ 1864, 50		198.—
Obl. oraş. Budapesta 1890	4½%	101.50
Obl. c. fr. bulg.	6%	119.—
„ cu prem. sêrb. 100 fr.	3%	38.—
„ „ „ „ „ „ (stamp. austr.)	3%	39.—
„ soc. p. reg. Temeş-Bega	5%	105.—

Scrisuri fonciare.

„Albina", inst. de econ. 5%	102.50
Banca civ. de credit Arad 5% 40 ani	100.—
„ „ „ „ „ 5%	101.—
„ „ „ „ „ 5½%	101.—
„ de credit ardeleană 5%	100.—
„ „ „ „ 4 1/10% 40 ani	99.—
„ „ „ „ 4 1/10% 50 ani	98.50
„ credit fonc. din Sibiiu 5%	102.50
„ „ „ „ „ 5½%	—.—
„ „ „ „ „ 6%	—.—
„ „ „ „ „ 4½%	100.50
„ gen. din Sibiiu 110 5% 31.3 ani	—.—
„ „ „ 106 5% 40 ani	—.—
„ „ „ „ III. emis. 5%	102.50
„ „ „ „ IV. emis. 4½%	100.50
„ I. de credit din Timişoara 5%	102.—
„ I. „ „ „ „ 4½%	99.50
Imprumut. bancii ung. hipotec. 4%	128.—

Monede.

Galbenul ces. şi reg. tesc.	5.90
„ „ „ „ verig.	5.94
„ austr.-ung. de 8 fl.	9.88
„ de 20 franci	9.92
20 marce	12.19
Lira de aur turcească	—.—
Argintul austr. şi ung.	11.29
100 marce germ. in papir	61.37
„ „ „ de bancă pr. 31 Maiu	61.37

Sorţuri private.

Imprumutul oraş. Viena din 1874, 100	178.50
Sorţuri din Buda 40	63.—
„ „ „ st. austr.	65.—
Sorţuri reun. „Io-sziv" 2	3.30
„ „ „ austr.	3.60
„ crucea roşie 5	12.50
„ „ „ austr.	13.50
Obligaţiunile basilicei 5	—.—
„ „ bpestan	10.75
„ „ austr.	11.—
„ crucea roşie italien. 25 lire	12.50
„ „ „ „ austr.	13.50
Instit. de cred. austr. 100	200.—
Crucea roşie austr. 10	19.50
Sorţi Pálffy 40	58.50

Bance.

Banca anglo-austriacă 120	154.—
„ pe acţii Budapestană 100	128.50
„ „ „ a capitalei I emis. 100	94.–
„Hermes“ intreprind. de bani 200	—.—
Banca de credit fiumana 80	120.50
„ „ „ gen. ung. 200	—.—
„ „ „ „ „ din 31 Mart.	442.=
„ „ „ pe acţii Budast. 50	54.50
„ „ „ austriacă 160	—.—
„ „ „ „ din 4 Apr.	368.50
„ industrială I ung. 150	215.—
„ „ şi comerc. ung. 100	—.—
„ „ „ „ „ din 31 Mart.	114.—
„ croat-slavon. 100	—.—
„ de credit ung. 200	119.—
„ „ „ „ vechiă 100	—.—
„ „ „ „ II. emis. 31 Mart.	237.50
„ comercială ung. pestană 500	1124.—
„ com. şi industr. bpestană 100	—.—
„ de credit fonciar centrală 500	590.—
„ croată de escompt 200	—.—
„ de escompt şi zarafiă ung. 400 K.	—.—
„ „ „ „ „ 31 Mart.	246.—
„ austro-ungară 600	1034.—
„ „Unio“ 200	—.—

Bursa din Bucureşti pe diua de 13 Noemvre 1894.

EFECTE	Dobêndă	SCADENTA CUPOANELOR	OFERITE cu bani gata
IMPRUMUTURI DE STAT ROMANE			
Rentă perpetuă	5%	Apr.—Oct,	100$^3/_4$
„ amortibilă	5%	Apr.—Oct.	97$^1/_8$
„ „ din 1892	5%	Ianuarie Iulie	98
„ „ „ 1893	5%	Ianuarie Iulie	98$^1/_8$
„ „ 32$^1/_2$ mil.	4%	Ianuarie Iulie	84$^1/_2$
„ „ 50 mil.	4%	Ianuarie Iulie	83$^3/_4$
„ „ 274 mil.	4%	Ianuarie Iulie	85$^1/_2$
„ „ 45 mil,	4%	Iunuarie Iulie	86$^3/_4$
Obl. căilor fer. rom. (conv. Schuldverschreibung)	5%	Ianuarie Iulie	—
Obl. de Stat (conv. rur)	6%	MaiuNoembre	100$^3/_4$
„ casei pens. a 300 leĭ	10	MaiuNoembre	277
IPMRUMUTURI DE ORASE			
Obl. ale com. Bucuresci 1883	5%	Ianuarie Iulie	86$^1/_2$
„ „ „ „ 1884	5%	MaiuNoembre	—
„ „ „ „ 1888	5%	Iun.—Dec.	—
„ „ „ „ 1890	5%	MaiuNoembre	87$^1/_4$
IMPRUMUTURI DE SOCIETATI			
Scris. func. rur.	5%	Iulie Ianuarie	92
„ „ urb. Bucuresci	7%	Iulie Ianuarie	102
„ „ „ „	6%	Iulie Ianuarie	100
„ „ „ „	5%	Iulie Ianuarie	87
„ „ „ Iaşi	5%	Iulie Ianuaríe	79$^1/_2$
Obl. soc. de basalt	6%	Iulie Ianuarie	95

ACTIUNI	Ultim divid.	Valoarea Nomiuala	
Banca naţ. a Rom.	86	500	—
Soc. de asig. Dacia-Rom.	35	200	—
„ „ „ Naţionala	36	200	—
„ „ „ Patria	—	100	—
„ rom. de construcţiuni	15	200	—
„ de basalt	30	250	—
„pentru fabr. hârtiei	—	100	—

MONETE	OFERITE cu bani gata	SCHIMB	CURSUL
Napoleonul	—	Londra . . cek	25.41
Galbenul austriac	—	„ . 3 luni	25.27
Coroana germană (marca)	—	Paris . . cek	101
Lira sterlină	—	„ . 3 luni	100. 25
Lira otomană	—	Francia . cek	—
Imperialul rusesc	—	„ . 3 luni	—
Florinul austriac de hărtie	—	Viena . . cek	203$^1/_4$
Rubla de hărtie	—	„ . 3 luni	201$^1/_4$
Aur contra argint (agiul)	0%	„nap. (scurt)	—

CEREALE	Greutatea in libre	OFERITE hectolitrul	SCHIMB	CURSUL
			Berlin . . cek	124.35
			„ . 3 luni	123.70
			Germania . cek	—
			„ 3 luni	—
			Amsterdam3 luni	—
			Petersburg 3 luni	—
Grâu	60	8	Belgia . 3 luni	99.90
Porumb	60	5·75	„ . (scurt)	—
Secară	—	—	Elveţia . 3 luni	—
Ovĕs	—	—	Italia . . 3 luni	—
Orz	—	—		
Rapiţă	—	—		
Fasole	—	—		

Invitare la prenumeraţiune.

„Foaia de Duminecă“ a diarului „Dreptatea“, apare odată pe sĕptĕmână in estensiune de cel puţin 8 pagine cu ilustrăţiuni, este intocmită pentru trebuinţele ţĕranului român şi costă

pe un an fl. 2
pe $^1/_2$ an fl. 1

(„Dreptatea“ care apare in fiecare di de lucru costă 1 fl. pe lună, 12 fl. pe an. Cine abonează „Dreptatea“ capetă şi „Foaia de Duminecă“ gratuit).

Abonamentele se fac mai cu inlesnire prin mandate postale. Domnii abonenţi sunt rugaţi a insema pe cuponul mandatului foaia şi timpul pentru care trimit abonamentul, precum şi adresele lor corect şi legibil.

Adresăm inteligenţei noastre rugarea, se binevoiască a recomânda poporului de la ţară abonarea acestui organ menit a contribuí la educăţiunea politică, culturală şi economică a poporului român.

Abonamentele se trimit la adresa Administraţiunei diarului „Dreptatea“ in Timişoara. (Temesvár, Stadthausgasse Nr. 4.)

Administraţiunea.

S'a tipărit in „Institutul tipografic, societate pe acţiuni“ in Timişoara.